

יה א ב מ"י פ"ד מהל'
מטמא משכב ומשכב
הלכה י'
י"ג ג מ"י פ"א מהל'
נערה הלכה י סג
עשין כד טו"ע אה"ע ס"י
קע:

מוסף רש"י

דקאמרה מואב. משמע
מא"י (נ"ד כג.). דקאמרה
בן עמי. גלגון נקיע
הוא, דלא רתה להודיע
דמאריה נתעברה (שם).
אל תצורם ואל תתגר
בם. ומלל כתיב כה
מלחמה, שנת מיה לאפילו
עוד לא ליצדי להו, ולא
ערב אלל אפילו כפירה
דקרימיה מואב התנב
פרסמה, דכתיב ומשכב את
אביה וצבעיה מביד ומשכב
עמו (שם). כותיב גרי
אריות הן. דכתיב כספר
מלכים וישלח ה' כהם את
האריות, ומגיייר כדכתיב
הם גלות שומרון
(יבמות כד). והרי הם
כע"מ גמורים (סנהדרין
פג). כל הכתובים.
שנמלכו כנגדים (יבמות
טז). הבאים מואב
טהורים. שכן עובדי
כוכבים דמן טהור (נדב)
(ו) לפי שאל גזרו על כתיבי
עובדי כוכבים (יבמות טז).
ומני מפני שהן גרים, ומני
מטמא (שם) דמן טמא
(נדב טז). וטועים. שאין
נחשדו את כתיביהם (שם)
שמיירו דמם וגזרו על פי
כתיביהם, שאף על פי
שטעלו שהיירו, ישראלים
הם (יבמות טז). מבין
הנכרים. שאין ישראל
לדיס שם (שם). שלא
נחשדו. ומכשין אותם
(נדב טז). גרי אמת הן.
מתחילין גרים גמורים היו
ועבשו הרשעו (סנהדרין
פג) דמן טמא (נדב
נח). שיש להם קנס.
אם אספה ארס נתון
לאביה מתשים כסף כדכתיב
(דברים כג) וקם הארס
השוכב וגו' (כתובות כט).
הבא על המזוזה.
ואע"ג דלא קריין ביה
ולו תהיה לנשה שהרי
אינה ראויה לקיימה, אפילו
הכי י' לה קנס (שם)
(א). ועל הנהיגה. מן
הנבעות והיא אסורה
לקבל, דדור גור עליהם
כדאמרין ציבמות (פג).
ועל שם יתנס יהושע
חוטבי עצים וטובי מיט
וגו' (יהושע ט) קרי להו
מתים (כתובות כט). ועל
הבוזות. קסבר גרי אריות
הן וישן בללו לא מתחילין
בם (שם) ועי' תוס' (שם).

מואב וצבראשית רבה סוף פרשת ואלא קאמר דכששלח דוד יואב אל ארס נהרים ואל ארס לוצה פגע צמואצים ונקש לאצדם והציאו לו אקטראות שלהם אל תצר את מואב והשיב דוד שהם פירצו גדר מחילה דכתיב וישלח מלאכים אל בלעם בן בעור משמע שמאותה שעה הותרו ומירץ ר"י דדיחויא בעלמא השיב וקרא דשופטים (ש) [שלאנס] עגלון מלך מואב היה לו להציא אלל שמן המורה היה רוצה להציא (א) [להס משוזה] מפני חילול השם אע"פ שעל אדומים מיימי קרא דקבלה ויאסוף אליו בני עמון ועמלק וילך (א) ויך את ישראלן וירשו את עיר התמרים מ"מ כל זמן דמשכח דברי תורה ניחא ליה לאתויי:

מואבים עצמן לא כל שבן אמר לו הקב"ה לא כשעלתה על דעתך עלתה על דעתי שתי פרידות טובות יש לי להוציא מהן רות המואביה ונעמה העמונית והלא דברים ק"ו ומה בשביל שתי פרידות טובות חם הקב"ה על ב' אומות גדולות ולא החריבן בתו של רבי אם כשרה היא וראויה היא לצאת ממונה דבר טוב על אחת כמה וכמה דהוה חיה (א) אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן אין הקב"ה מקפח שכר כל בריה אפילו שכר שיחה נאה דאילו בכירה דקאמרה מואב אמר לו הקב"ה למשה ואל תצר את מואב ואל תתגר בם מלחמה מלחמה הוא דלא הא אנגריא עביד בהו צעירה דקאמרה בן עמי א"ל הקב"ה למשה וקרבנת מול בני עמון אל תצורם ואל תתגר בם כלל דאפילו אנגריא לא תעביד בהו (א) ואמר ר' חייא בר אבא אמר ר' יהושע בן קרחה לעולם יקדים אדם לדבר מצוה שבשביל לילה אחת שקדמתה בכירה לצעירה קדמתה ארבע דורות לישראל עובד ישי ודוד ושלמה ואילו צעירה עד רחבעם דכתיב וישם אמו נעמה העמונית ת"ר שור של ישראל שנגה * שור של כותי פטור ושל כותי שנגה שור של ישראל תם משלם חצי נזק ומועד משלם נזק שלם ר"מ אומר שור של ישראל שנגה שור של כותי פטור ושל כותי שנגה שור של ישראל בין תם בין מועד משלם נזק שלם למימרא דסבר ר"מ (א) כותים גרי אריות הן ורמינהו (א) כל הכתמים הבאים מרקם טהורים רבי יהודה מטמא מפני שהן גרים וטועים מבין הנכרים טהורים מבין ישראל ומבין הכותים ר"מ מטמא וחכמים במטהרין שלא נחשדו (א) (ישראל) על כתיבה אלמא קסבר ר"מ כותים גרי אמת הם א"ר אבהו קנס הוא שקנס ר"מ בממונם שלא יטמעו בהם מתיב רבי זורא (א) ואלו נערות שיש להם קנס הבא על המזוזה ועל הנהיגה ועל הכותיות ואי ס"ד קנס ר' מאיר בממונם ה"נ נקנסו כדי שלא יטמעו בהן אמר אביי כדי שלא

מואבים עצמן לא כל שבן אמר לו הקב"ה לא כשעלתה על דעתך עלתה על דעתי שתי פרידות טובות יש לי להוציא מהן רות המואביה ונעמה העמונית והלא דברים ק"ו ומה בשביל שתי פרידות טובות חם הקב"ה על ב' אומות גדולות ולא החריבן בתו של רבי אם כשרה היא וראויה היא לצאת ממונה דבר טוב על אחת כמה וכמה דהוה חיה (א) אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן אין הקב"ה מקפח שכר כל בריה אפילו שכר שיחה נאה דאילו בכירה דקאמרה מואב אמר לו הקב"ה למשה ואל תצר את מואב ואל תתגר בם מלחמה מלחמה הוא דלא הא אנגריא עביד בהו צעירה דקאמרה בן עמי א"ל הקב"ה למשה וקרבנת מול בני עמון אל תצורם ואל תתגר בם כלל דאפילו אנגריא לא תעביד בהו (א) ואמר ר' חייא בר אבא אמר ר' יהושע בן קרחה לעולם יקדים אדם לדבר מצוה שבשביל לילה אחת שקדמתה בכירה לצעירה קדמתה ארבע דורות לישראל עובד ישי ודוד ושלמה ואילו צעירה עד רחבעם דכתיב וישם אמו נעמה העמונית ת"ר שור של ישראל שנגה * שור של כותי פטור ושל כותי שנגה שור של ישראל תם משלם חצי נזק ומועד משלם נזק שלם ר"מ אומר שור של ישראל שנגה שור של כותי פטור ושל כותי שנגה שור של ישראל בין תם בין מועד משלם נזק שלם למימרא דסבר ר"מ (א) כותים גרי אריות הן ורמינהו (א) כל הכתמים הבאים מרקם טהורים רבי יהודה מטמא מפני שהן גרים וטועים מבין הנכרים טהורים מבין ישראל ומבין הכותים ר"מ מטמא וחכמים במטהרין שלא נחשדו (א) (ישראל) על כתיבה אלמא קסבר ר"מ כותים גרי אמת הם א"ר אבהו קנס הוא שקנס ר"מ בממונם שלא יטמעו בהם מתיב רבי זורא (א) ואלו נערות שיש להם קנס הבא על המזוזה ועל הנהיגה ועל הכותיות ואי ס"ד קנס ר' מאיר בממונם ה"נ נקנסו כדי שלא יטמעו בהן אמר אביי כדי שלא

מנעינים אותם עד שיכבסו. אלמא מדאמר ר"מ דם כותים מטמא אלמא גרי אמת הן: קנס הוא יו'. וקניס ליה טפי מת"ק: מושם

מואבים עצמן. שהתחילו בקלקול ושכרו את בלעם: פרידות. גזולות: צמו של רבי אס ראויה. לזרע כשר על אחת כמה וכמה שתמיה: דקאמרה מואב לשון פרידות שהוא מאציה: אנגריא. להשתעבד צהן להציא להם מיס ומזון: שור של ישראל שנגה לשל כותי פטור. לקמן מוקי טעמא דקנס הוא שקנסו שלא יטמעו ישראל צבנותיהם ודיין דקנס זה אצל כולי האי לא קנסין שיהו הם משלמים על התם נ"ש ור"מ חשיב כותי כנכרי: גרי אריות הן. צספר מלכים (ג י) מפורש וישלח ה' כהם את האריות וכתיב כתיב התם ויצא מלך אשור (אנשים) מכותה וקא חשיב שאר מקומות: מרקם טהורים. עיר שרובה נכרים היא ודס נכרים טהור מדאורייתא דכתיב (ויקרא טז) דצר אל בני ישראל אשה כי מוריש וילדה נת ישראל מטמאה בלידה וצנדה ולא נכרית ואע"ג דרצנן גזרו עליהם שיהו כזבין על כתיביהם לא גזרו דהא כתיבין דישלח גופייהו מדרצנן ויניהו דמדאורייתא דס יהיה וצנה בצערה כתיב (שס טו) שתרצהו מגופה ולא שתמלצהו בצנדה ואפילו ראתה מגופה אמריין בצמ' נדה (דף לד). שלא גזרו על דם נכרית טומאה אלא בעודו לח אומרים כרוקה וכמימי רגליה מטמאין לח ואינן מטמאין יבש: רבי יהודה מטמא מפני שהן. רוצן גרים ודמן מטמא וכישראל הם אלא שהם טועין ונוהגין בחוקות הנכרים והרי זה כישלח מומרי": מצין ישראל נו'. בצמ' נדה (דף טז): פריצין אי דישלח טהורין דמאן טמאין ותריצין לה הכי מצין ישראל ומצין הכותים טמאים והנמנמאים בערי ישראל במקום הפקר טהורים שלא נחשדו על כתיביהם להפקיין אלא מנעינין אותם שלא יטמאו בהן טהרות והנמנמאין צין הכותים ר"מ מטמא נחשדו על כתיביהם וחכמים מטהרין שלא נחשדו על כתיביהם להפקיין אלא

מנעינים אותם עד שיכבסו. אלמא מדאמר ר"מ דם כותים מטמא אלמא גרי אמת הן: קנס הוא יו'. וקניס ליה טפי מת"ק: מושם

ממור מאחותו ומאשת איש נתערבו בהן מרישא שמעיין ליה דיש להן קנס ואפילו דלאי ממור וכ"ש ספק ממורת וי"ל דהיא גופה קמ"ל דגרי אמת הן דאם היו גרי אריות לא היו להן קנס וא"מ ולרצא דאמר צפרק עשרה יוסקין (שס) דעצד ושפחה נמערבו בהן אמאי יש להן קנס נימא לה אייתי ראייה דלאו שפחה את ושקול דהא שפחה אין לה קנס כדמוכח בללו נערות (כתובות ד' כט). ועל כרחק לאו מטעם שהיא בחוקת בעולה אין לה קנס כדאמרין צירושלמי דשפחה אפילו משומרת אין לה קנס ואע"ג דרוצן לאו שפחה ויניהו מ"מ תקשה לשמואל דאמר אין הולכין בזמון אחר הרוב וי"ל משום דכל חדא מוקמיין לה בחוקת אציה שהשפחות נמערבו בהן ונשאו לכותים אף על גב דלרצא פסלו כותים משום איסור שפחה ולא מוקמיין להו בחוקת אציה מ"מ לענין קנס לא מחשבינן להו כשפחה שלא יהא חוטא נשכר ואף על גב דנקט רבא עבד ושפחה לאו דוקא לפי מה שפירש שהשפחות נשאו לכותים והכותים לעצד ואם כן משום עבד אין לפסול דנכרי ועבד הבא על צה ישראל הולך כשר: ח"נ נקנסו. מדרצנן לדרבנן ממי היו מצי למיפקר דמורו רצנן דקנסין להו לדמתי שור של ישראל שנגה שור של כותי פטור אלא משום דקנסו מתימין רבי מאיר פריך מרבי מאיר ארבי מאיר: שלא

(א) מיר כג: הויות י;
(ב) מיר שס הויות יא;
(ג) וימותו כד: קדושין עה;
(ד) סנהדרין פס: מולין ג: נדה
(ו: ט); (ז) וימותו טז. נדה טז;
(ח) מהר"ש מ"י; (י) כמותו
יא. כט.; (יא) כס"א: משונה,
(ב) רש"י,

תורה אור השלם

1. ויאמר יי אלי אל תצור את מואב ואל תתגר בם מלחמה פי לא אתן לך מארצו וירשה בי לבני לוי נחתי את ער יישה: דברים ב ט
2. וקרבת מול בני עמון אל תצורם ואל תתגר בם פי לא אתן מארץ בני עמון לך וירשה פי לבני לוי נחתיה וירשה: דברים ב יט
3. ורחבעם בן שלמה מלך יהודה בן ארבעים ואת שנה רחבעם במלכו השבע עשרה שנה מלך בירושלם היער אשר בחר ה' לשום את שמו שם מבל שבטי ישראל ושם אמו נקמה דעמנית: מלכים א יד כא

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה גרי וכו' הלכה דבולן גרי אמת ה"מ:

גליון הש"ס

נב' שור של כותי פטור. ע"י סנהדרין דף פה ע"ב מוס' ד"ה ושור ישראל:

רבינו חננאל

כל הכתמים הבאים מרקם טהורים ורבי יהודה מטמא מפני שהן גרים וטעו. הכתמים הבאים מן הגוים טהורים. פי' שאין כתיבי גרים מיטמאין.